

lakote. Rusi ga časte kot svetnika-mučenika. Ob tristoletnici so mu sezidali kapelico pod cerkvijo sv. Mihaela. V tem svetišču je vedno mnogo vernikov, ki prižigajo svečke pred veliko svetniško podobo; menih pa vodi romarje po podzemskih hodnikih in razlaža, kje so mučili Hermogena in kje so umirali njegovi tovariši.

Med sinodalno palačo in Čudovim monastirjem je kratka ulica, ki vodi v ozadje Kremļa, do »senatskega trga«. Dolgočasni trg obkrožajo: ogromna vojašnica, sodna (senatska) palača in arzenal.

Pred vojašnico so postavili 20 starih topov; nekaj so bili najbrž zanimivi in strašni, dandanes so nerabni; občudujemo le še njih velikost. Znamenit je največji med njimi: *car-top* (»car-puška«), ki mu ga svojčas ni bilo para na svetu in ki je takorekoč starejši brat carja-kolokola. Dolg je dobrih 5 m, težak do 40.000 kg; odprtina je široka 1 m; kroglice, ki bi jih streljali iz njega, bi tehtale 2000 kg ali 20 metrskih stotov. Moskovski car Fjodor Ivanovič, ki ga je (leta 1586.) dal viliti, je pač razsipel denar za nepotrebne stvari. Kmalu potem, ko so top vlili, je nastala v Moskvi revolucija; razdraženo ljudstvo se je polastilo topa in ga namerilo na Kreml; preden pa so izprožili prvi strel, so narod že pomirili. Krog vojašnice so v visokih kupih nagromadili stare, nerabne topovske kroglice.

Na desni ugledamo visoko, čedno zgradbo: sodno palačo. Krasi jo kupola, ki nosi na vrhu pozlačeno carsko krono. Nemoteno sem hodil po razsežnem poslopju. Zašel sem tudi v sodno dvorano in poslušal razpravo. Na hodniku me je poklical sodni sluga, mi odprl neka železna vrata in vstopil sem v veličasten prostor, ki se nazivlje »okrogla dvorana« (krúglaja zala); po stenah vise slike ruskih vladarjev, pričenshi s Katarino II., ki je zidala to palačo, in pa reliefi, ki proslavljajo carico.

Palači nasproti stoji zelo dolgi, nedostopni arzenal; v njem so baje nakopili silno veliko vojnega materiala. Pred arzenalom so razstavili 875 začrnelih topov in topičev, ki so jih Rusi osvojili leta 1812.

Koncem trga se dviga preprost lesen križ, ki zaznamuje mesto, kjer so 4. februarja 1905 revolucionarji z bombo usmrtili velikega kneza Sergeja Aleksandroviča, takratnega mestnega načelnika.

Dvoje vrat vodi s senatskega trga iz Kremļa: Nikolajeva na »Rdeči trg«, vrata sv. Trojice pa v Aleksandrovski park.

Nikolajeva vrata so krstili po svetniški podobi, ki z veliko svetilko visi nad obokom. V steno vzdana plošča pripoveduje, da je Napoleon ob odhodu v jezi ukazal razstreliti ves Kreml. Nikolajeva vrata so Francozi deloma razrušili, nepoškodovana sta ostala svetniška podoba in svetilka; pač pa so uničili carsko palačo, arzenal, eno cerkev in dva zvonika. Razstreliti so hoteli tudi slavna Zveličarjeva vrata, kjer so postavili več sodov smodnika; tleča vrstica pa je ugasnila, preden je prigorela do strehliva.

V lepem Aleksandrovskem parku zunaj Kremļa sem sedel na klopi in občudoval močno zidovje. Dečki so se igrali po vrtu in glasno čebljali. Kako prijetno zveni ruščina iz otroških ust! Skoraj vsako besedico sem razumel, kajti gosposki mestni otroci, ki hodijo že v šolo, — to sem opazil tudi po drugih deželah, — govore pismeni jezik lepo in razločno; tujec se od njih najlaglje nauči jezikovne šolske izgovarjave.

Dobrodušnost preprostega naroda sem si zapomnil na tem-le dogodku: Po parku je prihajala delavska družinica; otroci z materjo so hiteli naprej, oče pa je zaostajal. Jezen zakliče za ženo: »Kam pa dreviš, čort stari?« Nisem se mogel zdržati, da se ne bi smejal. Žena to vidi, se tudi nasmehne in pravi možu: »Pa ti stopi hitreje, vrag mladi!« (Konec.)

ZADNJA URA.

Z ostrim glasom
je iz stolpa zazvenelo —

Trop golobov
(komaj da se je izsul iz lin)
se v hipu razprši
na vse strani.

V srcu mi je odzvenelo
z ostrim glasom.

Ivan Sadar.